

De componistensector in Vlaanderen

De componisten in Vlaanderen stellen het zeer goed. Ze schrijven goed en veel en verkeren doorgaans in goede gezondheid.

Ze worden goed omringd door zeer veel verschillende instanties bevolkt door zeer veel zeer bekwame mensen.

Ze worden omringd door instanties die documentatie verzamelen over de componisten, fiches maken, internationaal promotie voeren, advies en informatie verschaffen, hun werk stokkeren enz.

Ik denk hier aan het Muziekcentrum, Resonant, Matrix, het Kunstenloket, de conservatoriumbibliotheken, ComAV, ISCM-Vlaanderen, Cebedem enz.

Dan zijn er goede solisten en ensembles die regelmatig Vlaams werk vertolken.

Er is Klara, waar componisten uitgenodigd worden voor praatprogramma's.

Er zijn ontelbare culturele centra en concertzalen waar werk zou kunnen geprogrammeerd worden. Er is het Transitfestival, Ars Musica, de concertreeksen in de conservatoria en muziekscholen en elders.

Er zijn tientallen beheersvennootschappen die het loon verzamelen van de componisten; er zijn uitgeverijen nationaal en internationaal die Vlaams werk verkopen

En ten slotte zijn er andere steunpunten die de Vlaamse componisten meenemen in hun verhaal. Ik denk hierbij aan Vlamo, Koor en Stem en wellicht nog andere.

De componisten zijn op die manier medewerkverschaffers van of geven aanleiding tot aan tientallen misschien wel honderden jobs voor kuisvrouwen, musicologen, bibliothecarissen, overheidsambtenaren, leraren, uitvoerende musici, muziekwinkelhouders en één minister.

De **subsidiestromen binnen het kunstendecreet** voor 2008 hadden een debiet van **€ 135.084.827,27** waarvan voor de componisten € 93.650 voorzien was; dit is 0,6%. (Componisten noemen dit geen stroom maar een dichtgeslibd beekje.)

Indien dit bedrag evenredig verdeeld zou worden onder alle componisten die door het Muziekcentrum geregistreerd en ondersteund worden, zou iedere componist ongeveer een bruto jaarhonorarium van € 283 per jaar ontvangen van de Vlaamse overheid; netto betekent dit ongeveer tussen de € 140 € 190 netto.

Dit zijn natuurlijk relatieve cijfers; er zijn nog enkele opdrachten die door structureel gesubsidieerde instellingen en ensembles op werkingsmiddelen gegeven worden, maar zelfs dan...

Sabam is ook een grote speler met een te verdelen 'saldo auteursrechten omzet in 2008' van € 187.585.280. Sabam deelt mee dat 6212 leden van de 9992 tussen de € 0 en de €1000 netto per jaar verdient. Verder cijfermateriaal doet vermoeden dat 95 % van de componisten en uitgevers van wat moeilijker werk tot deze categorie behoort.

De inkomsten uit uitzendrechten via Klara en andere zenders heb ik vroeger al verrekend. Als de totale uitzendtijd van muziek van Vlaamse componisten op Klara evenredig verdeeld wordt over de door het muziekcentrum geregistreeerde componisten, komen we aan een uitzendtijd per kop van 0,8 seconde per dag. Dit is recent bevestigd door mensen actief op Sabam.

De vrij nieuwe speler SEMU bevecht ook de belangen van de componist, (nl de kopierechten op bladmuziek) en dit met alle wapens die de wetgever ter beschikking stelt.

Uit een enquête onder ComAV leden blijkt dat gemiddeld 20% procent van het werk uitgegeven is.

Gemiddeld 9,4% van de ComAV leden herinneren zich een bedrag doorgestort gekregen te hebben door hun uitgever als aandeel in de SEMU-gelden.

De totale inkomsten van Semu bedroeg in 2006, € 813.146, 11, waarvan € 237.211 verdeeld werd .

Omgerekend, betekent dit alles dat 95 % van de componisten - als ze in the picture staan - zich 14 dagen per jaar in leven kan houden met inkomsten uit compositorische arbeid. Een ander prettig voorbeeld: om mijn wedde aan de Hogeschool terug te verdienen met componeren - aan de tarieven van de Vlaamse overheid - zou ik per jaar ongeveer 7 avondvullende oratoria moeten componeren voor groot orkest, koor en solisten. (Bach componeerde er zeven op gans zijn leven).

Als onbezoldigd voorzitter van ComAV ben ik wellicht de enige die zich hierover zorgen maakt. En toch is dit geen gezonde situatie. Het is normaal dat de mensen die de sector draaiende houden, en loon ontvangen; maar het is niet normaal dat de componisten om wie alles draait en die aan de basis van gans het sectorgebeuren liggen, in het merendeel van de gevallen zelfs geen kruimel toegeworpen krijgen. Dit is een verachtelijke en verziekte situatie; en ze gaat van kwaad naar erger.

En toch is er geen componist die klaagt. Componisten zijn de hoogst opgeleiden in de sector en geraken wel ergens aan de bak. Maar zijn tijd om te kunnen componeren moet hij wel sprokkelen zodat zijn arbeid steeds in de sfeer van vrijetijdsbesteding blijft hangen omdat er geen alternatief is.

En om verder positief te eindigen voer ik nog even een aantal aandachtspunten op van ComAV

- verder meewerken aan het overleg binnen de muzieksector
- verder moreel ondersteunen van de emancipatiebeweging van de lichte muziek, maar voorkomen dat dit gebeurt met roof van de resterende kruimels van de zgn. klassieke componisten
- pleidooi voor belastingvrijstelling voor personen die creatieopdrachten geven
- pleidooi voor een gunstig sociaal statuut voor inkomsten uit creatieopdrachten naar analogie met die uit auteursrechten
- pleidooi voor transparantie en controle op gebruik van de 15% voorafhouding door de beheersvennootschappen voor culturele doeleinden
- verhoging uitzendtijd van muziek van levende Vlaamse componisten en hedendaagse muziek in het algemeen; of helpen meedenken aan het zoeken naar alternatieven

Lucien Posman
Voorzitter ComAV